

שארית מנחם

אמרות טהורות, דיבורים קדושים, ערכים ומתוקים, בדרך פרד"ם
מאת כ"ק אדמו"ר הגה"ק רבי מנחם מענדיל מווישיװא זי"ע

פרשת פנחס

יוצא לאור ע"י

מכון

ברכת נפתלי

להוצאת ספרי רבוה"ק זצלה"ה

ע"ש הרה"צ רבי נפתלי צבי בן כ"ק

אדמו"ר רבי ברוך זצ"ל מווישיװא

מאנסי נ"י

המתני' בריש מס' שקלים באחד באחד משמיעין על השקלים ועל הכלאים, שמשמיעין על השקלים הבאים מחצית השקל הרומז לאחדות וצירוף, וגם על הכלאים שלא יתאחדו ויצורפו מין בשאינו מינו רעים וטובים שעלולים להתקלקל, וכמש"כ בחינוך במצות ועצם לא תשברו בו, וזש"א שלום לטובה היינו עם צדיקים מצטרף, ולרעה היינו עם רשעים לא מצטרף אף שגדול השלום, וע"כ הוא"ו דשלום קטיעא היא, שאין לעשות שלום עם הרשע שמא גם הוא יתקלקל ועיין מדרש רבה (פר' שופטים ה' י"ד) חביב הוא השלום שלא נתנו הקב"ה לרשעים שנאמר (ישעי' מ"ח כ"ב) אין שלום אמר ה' לרשעים, וע"כ אין שואלין שלום במקום הטינופת כנ"ל.

אך בגורל יחלק את הארץ. גור"ל עה"כ גימ' עמל"ק, וכתוב (אסתר ג' ז) הפיל פור הוא הגורל לפני המון, היינו שגורל רומז לעמלק שהוא ראש שונאי ישראל שהיה לפני המון, וזהו הגורל לפני המון, וע"י פור הגורל היתה מפלתו, וזה שרמזו הכתוב על פי הגור"ל שהביא למפלת עמל"ק שעולה עה"כ גור"ל, תחלק הארץ בגאולה שלימה.

ויקרב משה את משפטן לפני ה'. י"ל שמרבע"ה המליץ על בנות צלפחד שאין דרישתן לצורך גשמיית לרשת נחלה רק שיהיה להם הרחבת הדעת לקדושה, והיינו ויקרב משה את משפטן, שהוא לפני ה' למען שיוכלו לעבוד את ה', ויאמר לו השי"ת כן בנות צלפחד דוברות וזהו כוונתן, ע"כ נתן תתן להם אחוזת נחלה.

יפקוד ה' אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה אשר יצא לפניהם וגו', ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה. י"ל הדנה השי"ת מזכה את ישראל בזכות המצוות ומעשים טובים שיעשו לעתיד, כמו שמצינו שהוציא הקב"ה את ישראל ממצרים בזכות קבלת התורה כמה"כ (שמות ג' י"ב) בהוציא את העם הזה ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה, וזה שאנו מבקשים כימי צאתנו מארץ מצרים אראנו נפלאות (מזכ"ה ז' ט"ו), היינו בזכות מה שנעשה לעתיד, וזש"כ יפקוד ה' איש על

הנני נותן לו את בריתי שלום. ידוע דפגם היסוד רח"ל גורם עניות, ע"ד שפי' הגמ' בחולין (ק"ה ע"ב) האי מאן דמולול בפירורין עניות רדיף אבתריה, (עיין אהבת שלום פ' ויגש עה"פ ויכלכל יוסף) ה' ישמרנו. ומש"ה ענ"י ר"ת נדחי עמו ישראל, ר"ל שע"י הניצוצות הקדושה שנדחו ונתפזרו רח"ל נגרם עניות ח"ו, והשי"ת אמר (שמות ג' י"ז) אעלה אתכם מענ"י ר"ת מקבץ נדחי עמו ישראל לתקן הפגם הנ"ל, והנה עניות גם מביא מחלוקת ע"ד הכתוב (תהלים קמ"ז י"ד) השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך, (עיין ב"מ נ"ט ע"א) דדריש מהך קרא דאין מריבה מצויה בביתו של אדם אלא על עסקי תבואה, ומקצר ימיו רח"ל, וזש"א (מלאכי ב' ה') בריתי היתה אתו החיים והשלום, היינו בריתי אות ברית קודש היה אתו, אז החיים והשלום, וזש"א הקב"ה לפינחס שקינא על פגם זה, הנני נותן לו את "בריתי" שלום וד"ל. ועיקר תיקון חטא זה הוא ע"י לימוד התורה כאז"ל (ברכות י"ד ע"א) ושבע ילין בל יפקד רע, המשביע עצמו בדבר תורה ולן, אין מבשרין לו בשורות רעות, וזש"כ (משלי ט' י"א) כי בי ירבו ימיה ויוסיפו לך שנות "חיים", דע"י התורה זוכין לחיים ו"שלום" כנ"ל כל טוב.

וזה י"ל בפשט הכתוב (שם ג' א') בני תורת אל תשכח וגו' כי אורך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך, ר"ל שלא תשכח ללמד תורה, דע"י התורה תנצל ותתקן פגם זה, ועי"כ תזכה כי אורך ימי ושנות חיים ושלום יוסיפו לך. ובזה גם יש לרמוז אמרם ז"ל בברכות (ס"ד ע"א) אמר ר' אלעזר אמר ר' חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, כי השפע בא ע"י תלמיד חכם והצדיק, (עיין תענית כ"ד ע"ב) שבכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת כל העולם ניוון בשביל חנינא בני, וע"י השפעות טובות בטל מחלוקת בביתו, וזהו שאמר ר' אלעזר א"ר חנינא תלמידי חכמים ע"י שמשפיעים שפע ופרנסה מרבים שלום בעולם.

הנני נותן לו את בריתי שלום. י"ל הטעם בהא דשלום עם וא"ו קטיעא, עפ"י מ' דא"י במס' פסחים (ק"י ע"א) שלום לטובה מצטרף לרעה לא מצטרף, אפ"ל ע"ד שאיתא בספח"ק לפרש

דייקא, שעבודתו תהא גם בנגלה לעיניהם, שממנו יראו ילמדו
האיך לעשות.

**זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני שנה תמימים שנים
ליום עולה תמיד.** יל"פ זה האשה אשר תקריבו לה' על ידי
תשובה, כבשים בני שנה, פי' מה שהנכם כובשים את עצמיכם
מלעשות תשובה עד תשרי כלומר משנה לשנה, ובאמת צריך
להיות שנים ליום עולה תמיד, כל יום בתשובה ע"ד וחטאתי
נגדי תמיד (תהלים ט"ז ה'), וזה אמרו את הכבש אחד תעשה
בבוקר "תעשה" מלשון תיקון, והשני תעשה בין הערבים.

את קרבני לחמי לאשי וגו' במועדו. י"ל בהקדם מה שפרשנו
הגמ' בפסחים (ו' ע"א) שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם
לפסח שלוש יום, בדרך צחות, דהנה יש רב שטרוד בקמחא
דפסחא לספק לעניים צרכיהם הרבים לחג, ואי אפשר לו
לחדש חידוש לשבת הגדול, להגיד בפני הציבור, ע"כ מותר
לשאול דבר תורה של אחרים ולאומרם, וזה "שואלים" מלשון
שאלה ודורשין מ"מ, וזהו שמסיים הרמ"א על הרב המחבר
בהלכה הנ"ל (בסי' תכ"ט) והמנהג לקנות חיטים לצורך עניים,
היינו על כן "שואלים" ודורשין, היינו שלוקים הדבר תורה משל
אחרים, כי המנהג לקנות חיטים לספק לעניים צרכי החג ולא
המדרש עיקר אלא המעשה, וזה אפשר לרמזו בהפסוק את
קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו, היינו
עיקר ההקרבה שלכם יהיה לחמי לאשי, שיהיה לחם לכל איש,
ריח ניחוחי תשמרו, שיוכלו כולם לעשות נחת רוח במצות
המלך ואף להקריב לי במועדו, שצריך להקריב לזה גם
"במועדו" שמיניה דרשינן בגמ', במועדו, בשבת שלפני הפסח
שנדחה, (עיין פסחים ס"ו ע"א).

**את הכבש האחד תעשה בבקר וגו'. ידוע שתקון חצות הוא
נגד קרבן תמיד שהיה צ"ל דווקא ביום, אבל ההכנה היה
מבלילה, כדתנן במשנה תמיד (פ"ג מ"ד) אעפ"י שהיה מבוקר
מבערב מבקרין אותו לאור האבוקה, וזש"נ את הכבש האחד
תעשה בבוקר, כי בק"ר ר"ת קומי רוני בלילה (איכה ב' י"ט).**

**ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא קדש יהיה לכם וגו'.
ידוע מספ"ק דתשרי הוא מדת הדין וניסן מדת הרחמים, ועיין
תוס' (ר"ה כ"ז ע"א ד"ה כמאן) ובאור החיים הק' פר' בראשית
דבמחשבה עלה בריאת העולם בתשרי ובמעשה בניסן כר'
יהושע, וידוע דבתחלה עלה במחשבה לברוא העולם במדת
הדין ואח"כ שיתף מדת הרחמים (עיין רש"י פר' בראשית א' א' בשם
המדרש), ולפיכך תשרי שהוא זמן הבריאה במחשבה הוא
מדה"ד, וניסן שהוא זמן הבריאה במעשה הוא מדת הרחמים,
וזש"ה ובחדש השביעי תשרי, יהיה גם הבחי' של באחד לחדש,
היינו ניסן שהוא חדש האחד ראש החדשים המיוחד בחשיבותו**

העדה אשר יצא לפנייהם ר"ל ללמד זכות מכח "לפניהם" מה
שיעשו להבא. כדרך הרועה שעובד אצל צאנו עבור התועלת
שיקבל מהם להבא, וזש"א ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין
להם רועה, וע"כ להב"א ר"ת אלהי הרוחות לכל בשר.

והנה עצם הדבר שיואלו מצוות ומעש"ט שנעשה לעתיד
ליזכותינו למפרע, הוא מטעם שיש לנו חזקת כשרות מכח מקור
מחצבתנו אבותינו הקדושים שמסרו נפשם בעקידה, וע"כ יש
לבטוח בנו שגם אנו נעשה כן, ע"כ להב"א הוא גם ר"ת
המאכלת לשחוט את בנו (בראשית כ"ב י"א), וכן לא הביט און
ביעקב (במדבר כ"ג כ"א), לא אחפוץ במות המת (יחזקאל י"ח ל"ב),
כי אם בתשובה, דכ"ז רומז דמכח מסירת נפש של האבות הק'
לקיים מצוות ה'. יש לנו גם חזקה על להבא שנקיים המצוות,
וכ"ז מבין רק השי"ת היודע מה שעתידי להיות שישראל יעשו
תשובה, לא כן עשיו הרשע שרצה לקחת כח זה לעצמו שיואל
לו זכות של להבא, לכן אמר הלא אצלתי לי ברכה (בראשית כ"ז
ל"ז) שהוא ר"ת "להבא" ובוזה ביקש לעקור את הכל ח"ו, אבל
באמת ביצחק יקרא לך זרע ולא בכל יצחק (נדרים ל"א ע"א), כי
עשיו אינו נחשב כזרע ואין להם חזקת כשרות, ולא מהני לזכות
להם ע"ש העתיד.

יפקוד וגו' איש על העדה אשר יצא לפנייהם. עיין ברש"י
עה"פ ויבוא הביתה לעשות מלאכתו (בראשית ל"ט י"א), שנראית
לו ליוסף דמות דיוקנו של אביו ועי"כ וינס ויצא החוצה, ועי"ש
בבה"ט דע"כ ויצ"א נוט' וירא יוסף צורת אביו, והנה איתא בשם
כק"ז הרה"ק מראפשיץ זי"ע ועכ"י לפרש מש"א (קידושין פ"ב
ע"ב) אשרי מי שרואה את הוריו באומנות נקיה (עי"ש רש"י),
היינו שבא אצלו בעבודתו ית"ש, ולא ח"ו להצילו מעבירה
שעכ"פ מידי הרהור לא יצא, וזש"א משרבע"ה יפקוד ה' איש
על העדה אשר יצא לפנייהם ואשר יבוא לפנייהם, היינו בדמותו
להצילם מפח יקוש, ואשר יוציאים ואשר יביאם בזכותו
כפירש"י, היינו שבעת זכות בעבודת השי"ת יוציאים ויביאם.

**יפקוד ה' אלהי הרוחות וגו', אשר יצא לפנייהם ואשר יבא
לפניהם וגו', קח את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וגו'.**

**וצויתה אותו לעיניהם וגו'. וי"ל הכוונה דהנה ידוע שעיקר
עבודת הצדיקים הוא בהצנע לכת, ומה שעושים בנגלה הוא
למען שילמדו מהם העם דרך עבודת השי"ת, ובוזה פי' בספ"ק
הפ' (דברים כ"ח כ"ט) הנסתרות לה' אלהינו. דעיקר העבודה היא
בצנעה רק לה' אלהינו. והנגלות, מה שעושים בנגלה לנו ולבנינו
עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת, כדי שיראו וילמדו
האיך לעבוד את השי"ת, וזי"ל הכוונה כאן, שאמר מרע"ה,
יפקוד ה' וכו', איש כזה, אשר יצא לפנייהם ואשר יבא לפנייהם,
שעבודתו תהא דווקא לפנייהם בהתגלות ולא בצנעה, וע"ז א"ל
הקב"ה קח את יהושע איש אשר רוח בו וצוית אותו לעיניהם,**

להקרא, מקרא קדש יהיה לכם, היינו שהקב"ה ישפיע עלינו רחמים המרומז בתבית "לכם", (כדרשת חנו"ל ביצה כ"ה ע"ב) לכם לכל צרכיכם ושנתייחס אליו יתב"ש בבחינת אב, ולא שנהיה בבחינת עבדים וזהו כל מלאכת עבודה, בחינת עבד לא תעשו, היינו שלא נעבוד עבודתו יתב' בהכרח רק מאהבה וברצון בחינת בן, והנה כבר כתבנו דמתקיעת שופר יש ראייה שאנו נקראים בנים, וזה שאמר יום תרועה יהיה לכם, דמזה מוכח שהנכם בחינת בן שמשתמש בשרביטו של אביו, כי שופר הוא שרביטו של הקב"ה כמש"נ (זכריה ט' י"ד) וה' אלהים בשופר יתקע, וזש"א ועשיתם עולה ריח ניחוח לעבוד באהבה וברצון לאבינו ית"ש.

יום תרועה יהיה לכם. הנה אחד מטעמי השופר הוא לזכות לתקוע בשופר גדול לחירותינו, ואזי יהיה השם הק' שם יהיה כמש"כ הארז"ל בלקושי תורה זכרי' עה"פ ביום ההוא יהיה ה' אחד, וזהו יום תרועה יהי"ה לכם, שנוכה לשם יהי"ה, וזהו תרועה כי תר"ע לשון שבירה עדה"כ תרועם בשבט ברזל (תהלים ב' ט'), לשבור ולעשות מהווא"ו יו"ד ויהיה ה' אחד, והנה ההפרש בין ווא"ו ליו"ד הוא ארבע שהוא דל"ת, וזהו שאומרים בסליחות דלתי"ך דפקנו, שנוכה ליהי"ה ה' אחד ושמו אחד. ומשו"ה צריך גם לתקוע תקיעה לפניה ולאחריה, דתקיעה הוא תקע י"ה, שיהיה ב"פ י"ה וביחד יהי"ה.